

Herverzekering: optimalisatie onder Solvency II vraagt om actuariële 'helicopterview'

Herverzekering is een veelgebruikt middel voor verzekeraars om risico's te mitigeren en de balans en kapitaalpositie te beschermen. Daarbij is de vraag hoeveel risico de verzekeraar zelf wil dragen en hoeveel zij wil overdragen aan herverzekeraars. De 'verharding' van de herverzekeringmarkt in afgelopen jaren, toegenomen aandacht voor kapitaalgeneratie en toegenomen complexiteit van risico's (zoals klimaatverandering en inflatie) maken deze afweging steeds relevanter. Deze afweging gedegen maken vraagt om een 'helicopterview' over de gehele huidige en toekomstige kapitaalpositie.

Tijdens de jaarlijkse 'renewal' gaan verzekeraars met herverzekeraars en adviseurs in overleg over onder meer voorwaarden, eigen behoud en limiet. Een lager eigen behoud of een hogere limiet lijkt in eerste instantie uiteraard gunstig voor de kapitaalpositie, maar leidt wel tot een hogere herverzekeringpremies en daarmee mogelijk lagere kapitaalgeneratie. Daarnaast is de afweging onder meer afhankelijk van de specifieke situatie van de verzekeraar, verwachte portefeuilleontwikkelingen, diversificatie met andere risico's binnen de kapitaalpositie en mogelijke effecten op de belastingpositie. Kortom, hoe komt een verzekeraar tot de optimale herverzekeringsoptzet?

STAPPENPLAN

Om niet louter te varen op informatie van derden, is het belangrijk dat de verzekeraar zelf een kosten-batenanalyse kan maken. Daarbij dienen effecten van verschillende niveaus van eigen behoud en limiet afgewogen te worden en kan worden gestart met een 'burning cost'-analyse. Hierin wordt bepaald hoeveel invloed een alternatief eigen behoud en limiet op de netto schadelast hebben. Ook wordt de impact bepaald op de SCR (en het eigen vermogen) onder Solvency II. Door de verandering in SCR te vermenigvuldigen met de cost of capital (rekening houdend met interne normen uit het kapitaalbeleid) en hierbij de verandering in netto schadelast op te tellen, ontstaat de prijs die de verzekeraar redelijkerwijs acceptabel zou vinden per alternatief. De daadwerkelijk gequoteerde herverzekeringpremies bepaalt in hoeverre herverzekering vanuit deze optiek efficiënt is.

COMPLEXITEIT

Bovenstaande analyse is in de basis relatief eenduidig en vraagt voornamelijk om analyse van de verwachte schadelast voor eigen rekening. Complexiteit ontstaat vervolgens echter met name op de volgende twee gebieden:

- 1. Risk appetite:** het onbepaald variëren in eigen behoud en limiet kan mogelijk tot uitkomsten leiden die wel efficiënt lijken in termen van totale kosten, maar niet binnen de risicobereidheid of het kapitaal van de verzekeraar passen. Een duidelijke 'risk appetite' dient daarom gedefinieerd en toegepast te worden.
- 2. Impact op gehele kapitaalpositie:** het wijzigen van herverzekeringstekdekking heeft invloed op de gehele kapitaalpositie en niet alleen op de SCR voor verzekeringstechnische risico's. Hierbij valt te denken aan impact op tegenpartijrisico (op herverzekeraars), rente- en eventueel andere marktrisico's voor eigen rekening, wijzigende diversificatie (met andere SCR modules) en impact op (latente) belastingen en de LACDT¹.

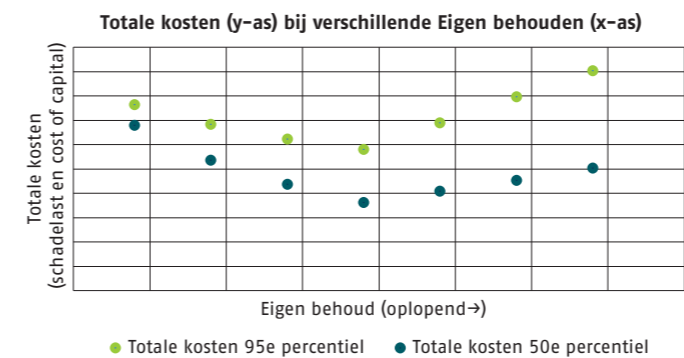
Om bovenstaande uit te kunnen werken dienen onvermijdelijk aannames te worden gemaakt en moet er expert judgement worden toegepast. Dit vraagt om ervaring met zowel herverzekering als actuariaat en de gehele Solvency II-kapitaalpositie. Bovendien dient de afweging zowel de impact op korte termijn (directe impact op de solvabiliteitsratio) als lange termijn (impact op kapitaalgeneratie en

verdienvermogen) in ogenschouw te nemen. Daarmee ontstaat een integrale afweging. Hieronder volgen gestileerde voorbeelden bij bovengenoemde complexiteiten.

Voorbeeld 1: Minimalisatie van kosten en eigen schadelast

In onderstaande grafiek zijn de kosten van herverzekering bij verschillende eigen behouden weergegeven: de schadelast op eigen rekening, de herverzekeringpremies en de kapitaalkosten (cost of capital over de SCR).

Hieruit blijkt dat bij een laag eigen behoud, de hoge herverzekeringpremies de afname in schadelast op eigen rekening en de kapitaalkosten teniet doet. Bij een hoog eigen behoud, geldt juist dat de schadelast op eigen rekening en de kapitaalkosten zo hoog worden, dat deze de afname in herverzekeringpremies teniet doen. Wordt het eigen behoud hoger, dan zal in het 50e percentiel de schadelast (nagenoeg) geheel voor eigen rekening zijn, terwijl in het 95e percentiel (de staart) nog steeds schades het herverzekeringcontract zullen raken. Tussen deze uitersten bevindt zich een 'optimaal' eigen behoud waarbij de totale kosten geminimaliseerd kunnen worden.

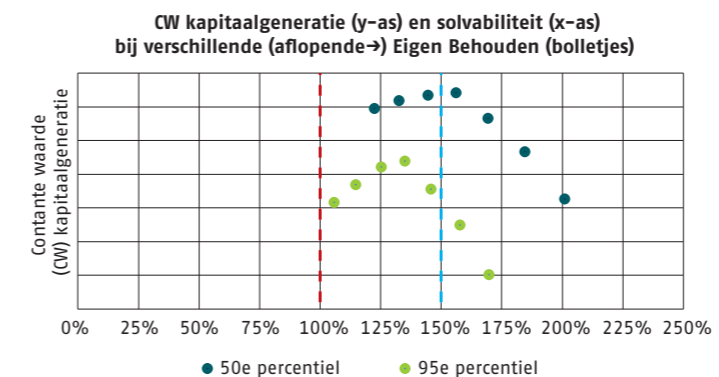

Voorbeeld 2: Impact op de gehele kapitaalpositie

In onderstaande grafiek is de impact van de hoogte van het eigen behoud op de contante waarde (CW) van de kapitaalgeneratie en de solvabiliteit weergegeven.

Hieruit blijkt dat een relatief (te) hoog eigen behoud leidt tot lagere kapitaalgeneratie en solvabiliteit. Het risico op eigen boek (1) en de kapitaalkosten (2) zijn dermate groot, dat de verzekeraar de interne norm kan overschrijden en zelfs de wettelijke norm (nagenoeg) kan doorbreken. Bij een laag eigen behoud, remmen hoge herverzekeringpremies (3) de kapitaalgeneratie.

Merk tot slot op dat het 4e donkerblauwe bolletje in het 50e percentiel leidt tot een maximale kapitaalgeneratie. Echter, in een 1-in-20 jaar scenario (het 95e percentiel) leidt deze herverzekeringkeuze ertoe dat de solvabiliteit van de verzekeraar de interne norm overschrijdt. In de besluitvorming speelt derhalve de risicobereidheid van de verzekeraar een belangrijke rol en is daarom een randvoorwaarde.

Voorbeeld 3: complexiteit specifieke individuele situatie

De specifieke situatie van een verzekeraar resulteert mogelijk in verdere complexiteit om rekening mee te houden. Het effect van herverzekeren op de SCR is namelijk afhankelijk van de samenstelling van die SCR. Stel dat verzekeraar A relatief veel marktrisico én een relatief grote LACDT kent, terwijl verzekeraar B juist relatief weinig marktrisico en geen LACDT kent. De SCR van A en B kan dan vergelijkbaar zijn, maar de impact van herverzekeren verschilt dan sterk door de mate waarin diversificatie en de LACDT dempend werken op wijzigingen in het schaderisico als gevolg van herverzekering.

In onderstaand voorbeeld is de impact van wijzigingen in herverzekering voor verzekeraar B twee keer zo groot als bij verzekeraar A, ondanks dat het schaderisico voor beide partijen gelijk is. Daarnaast geldt mogelijk nog aanvullende complexiteit. Stel dat de LACDT onderbouwing (van verzekeraar A) grotendeels afhankelijk is van een latente belastingverplichting (DTL) vanuit waarderingsverschillen in de voorzieningen (een Solvency II voorziening lager dan de fiscale voorziening). Dan leidt meer herverzekering tot een lagere netto voorziening en daarmee een lagere DTL. Daarmee kan (een deel van) de LACDT onderbouwing afnemen en de SCR toenemen voor verzekeraar A. Meer herverzekering heeft dan dus niet alleen voordelen voor de SCR, maar via de afgenomen LACDT ook nadelen voor de solvabiliteit. Dit terwijl verzekeraar B niet met dit 'tweede orde effect' te maken heeft. Dit maakt de analyse van de best passende vorm en hoeveelheid herverzekering maatwerk waarbij de specifieke details van de gehele kapitaalpositie relevant zijn.

	Verzekeraar A		Verzekeraar B	
	Basis	Na verlaging herverzekering	Basis	Na verlaging herverzekering
SCR Marktrisico	150	150	50	50
SCR Schaderisico	100	150	100	150
SCR Overige	25	25	25	25
Diversificatie	-/- 75	-/- 98	-/- 25	-/- 35
LACDT	-/- 50	-/- 57	0	0
SCR (na LACDT)	150	170	150	190
Impact		20		40

CONCLUSIE

Herverzekering is een middel dat al sinds het begin van de vorige eeuw wordt toegepast door verzekeraars om risico's te mitigeren. Met steeds complexer wordende wet- en regelgeving en de focus op kapitaalgeneratie is de afweging voor optimale toepassing van herverzekering ook complex geworden. In de basis is actuariaat een goed startpunt om deze afweging in kaart te brengen. Echter, er is een breed spectrum aan vaardigheden van de actuaaris nodig om het gehele risicoprofiel en de gehele kapitaalpositie te overzien en om te bepalen hoe herverzekering hierbinnen het best kan worden toegepast. Daarbij moet dit 'optimum' dan ook nog passen binnen de grenzen van de risicobereidheid en de kapitaal ambities. Tot slot dient het advies in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen te worden toegelicht aan bestuurders en overige stakeholders. Geen sinecure, maar wel zeer relevant, interessant en uitermate dynamisch! ■

1 - Loss-Absorbing Capacity of Deferred Taxes

J. Hoogenstraaten MSc (links) is partner bij Triple A-Risk Finance.

J.W. Zeijen MSc AAG is Principal bij Triple A-Risk Finance.

